

2. В. Д. Басай // Держава і право. Юридичні і політичні науки. Вип.17. – К. : Ін-т держави і права НАН України / голова редкол. Ю. С. Шемшученко, 2002. – С. 337-343

3. Глібо В.М. Основи методики розслідування грабежів і розбоїв (Глава XXI)/В. М. Глібо // Криміналістика. Криміналістична тактика і методика розслідування злочинів. – Х. : Право, 1998. – С. 291-298.

ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУДОВО- ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОКРЕМИХ КРАЇНАХ ЄВРОПИ ТА СНД

Пасічник О. Е., студент 2-го курсу навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Судова експертиза є основною формою використання спеціальних знань у кримінальному провадженні, за допомогою якої слідчий та суд отримують нову інформацію, яка має доказове та орієнтуюче значення для розслідування і не може бути отримана іншими процесуальними засобами. Як свідчить практика, майже жоден злочин не розслідується без призначення тої чи іншої експертизи. У роботах, присвячених кримінальному процесу інших країн, викладаються основні положення судово-експертної діяльності цих країн, однак порівняння їх з вітчизняним законодавством та між собою не проводиться [2].

Удосконалення законодавства України в галузі судово-експертної діяльності – це загальна проблема, яка потребує вивчення і вирішення. Оскільки Україна належить до Романо-Германської правової системи, то було б доцільно розглянути країни з такою ж системою, наприклад, Німеччина, Франція, Росія, Білорусія, Казахстан, які мають багату історію та досвід використання спеціальних знань експертів під час розслідування злочинів [3, с. 93-101]. Щодо країн СНД, то після розпаду СРСР їх законодавство почало розвиватися власними шляхами, в

деяких країнах прийняті нові кримінально-процесуальні закони, і тому досвід цих країн є цікавим для вивчення.

Згідно з §75 Кримінально-процесуального кодексу Німеччини, експертом може виступати тільки особа, яка володіє певною професією або є офіційно визнаною як компетентна давати висновки на основі своїх спеціальних знань [4]. Готуючи висновок, експерт об'єднує дві функції: по-перше, звернення до фактичної інформації, яку він отримав при дослідженні наданих об'єктів і у вірності якої переконався, і по-друге, виведення конкретних висновків із цієї інформації на базі своїх спеціальних знань. Як і в Україні, експертний висновок – це письмовий документ, а допит експерта в суді не є обов'язковим і використовується в основному, для уточнення інформації, викладеної у висновку.

Відповідно до ст. 162 КПК Франції, експерт подає свої відповіді на поставлені питання у письмовій формі і може давати відповіді тільки на питання, які стосуються його фаху і ні на які більше. Після закінчення всіх необхідних досліджень, експерт складає письмовий висновок згідно зі ст.166 КПК Франції. Якщо його викликають до суду, експерт повинен підготувати усну доповідь. М.-Л. Рассат відзначає, що висновок експерта дуже важливий для суду, який не розуміється на технічних питаннях. І хоча згідно з принципами свободи оцінки і рівноцінності доказів висновок експерта не має якоїсь особливої ваги порівняно з іншими видами доказів і суд має право прийняти рішення, всупереч професійній думці експерта, він робить це дуже рідко.

Однією з особливостей статусу експерта у Франції є те, що хоча суд є вільним у призначенні експертизи і оцінці її результатів, він не може вибрати будь-якого експерта для її проведення. Згідно зі ст. 157 КПК Франції тільки особи, вказані в офіційному списку, можуть бути судовими експертами. Існує національний список, який складається з найбільш відомих експертів і затверджується Касаційним Судом Франції (*Cour de Cassation*). Тільки експерти, зазначені в цих списках і тільки в передбачених межах, можуть залучатися до проведення

експертиз. В Україні існує подібний Реєстр атестованих судових експертів, до якого включають фахівців, які мають спеціальну підготовку і скласти відповідні екзамени експертно-кваліфікаційній комісії [1, с. 9].

Визначаючи статус експерта та експертного висновку в країнах СНД, можна розглянути, як розкривається поняття “експерт” в кримінально-процесуальному законодавстві цих країн:

- згідно з ч.1 ст.69 КПК України експертом є особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями і якій доручено провести дослідження об’єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення, та дати висновок;

- згідно зі ст.57 КПК Російської Федерації експерт – особа, яка володіє спеціальними знаннями і призначена в порядку, передбаченому КПК Російської Федерації для проведення судової експертизи і дачі висновку;

- згідно зі ст.61 КПК Республіки Білорусь експертом є не зацікавлена у результаті кримінальної справи особа, яка володіє спеціальними знаннями в науці, техніці, мистецтві, ремісництві та інших сферах діяльності, якій доручено проведення експертизи;

- згідно зі ст. 83 КПК Республіки Казахстан та ст. 1 Закону Республіки Казахстан „Про судову експертизу” як експерт може бути викликана не зацікавлена в справі особа, які володіє спеціальними науковими знаннями.

Підбиваючи підсумки проведеного дослідження, можна зробити висновок, що визначення поняття “експерт” у кримінально-процесуальному законодавстві згадуваних країн СНД є подібним, з тією лише різницею, що в одних країнах (Республіка Білорусь) законодавець намагався включити більшу кількість елементів поняття “експерт” в одне визначення, в той час як в інших країнах (Україна, Російська Федерація) окремі елементи цього поняття відображені в інших статтях, присвячених експертній діяльності.

Список використаних джерел:

1. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. – 2002. – № 7.
2. Гуценко К.Ф., Головка Л.В., Филимонов Б.А. Уголовный процесс западных государств. Изд. 2-е доп. и испр. – М. : Зерцало, 2002. – 528 с.
3. Лапта С.П. Правове регулювання експертної діяльності у кримінальному судочинстві України, Німеччини і Франції // Вісник Запорізького юридичного інституту, 2003 р. – Вип. 2 (23). – С. 93 – 101.

ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА В СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗАХ

Пачевська В. І., студент 2-го курсу навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Використання поліграфа в судових експертизах, на сьогоднішній день є актуальним, адже це найраціональніша та найефективніша форма проведення психофізіологічної діагностики. Поліграф може застосовуватися в таких видах судових експертиз:

1. Як допоміжний технічний засіб під час проведення судово-психологічної експертизи. Тим паче, що одним із підвидів судової психологічної експертизи на думку О. М. Холопова є судово-психологічна експертиза свідків, в ході якої встановлюється правдивість чи неправдивість їхніх показань.

2. Аналогічно поліграф може використовуватись і під час проведення судово-психіатричної експертизи (предметом якої, відповідно до п. 7 Порядку проведення судово-психіатричної експертизи, затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України 8.10.2001 р. № 397 є «визначення психічного стану осіб, яким призначено експертизу, у конкретні проміжки часу і